

Izhaja prvo soboto
vsakega mesca.
Uredništvo in upravn.:
Dunaj XVI/2,
Neulerchenfelderstrasse 21.
Inserati se sprejemajo
in poceni zaračunajo.
Rokopisi se ne vračajo.

GLASNIK

Naročnina:
Za Avstrijo celo leto K 1.50
Za inozemstvo „ „ K 2.—
Posamezne številke h 10.
Odpriete reklamacije so
poštne proste.
Poštno-hran konto: 88.153.

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Št. 2.

Dunaj, dne 7. marca 1908.

I. leto.

Naše dolžnosti in naloge.

Na shodu tobačnega delavstva dne 17. januarja letos je rekel v svojem govoru dr. Krek med drugim: »Delavstvo tobačne tvornice bi moralo voditi vse ljubljansko delavstvo.« To naj bi si zapisal globoko v srce vsak krščansko-socialni tobačni delavec, vsaka delavka! Res je, kar je ob tej priliki še dostavil dr. Krek: »V tobačni tvornici so v pretežni večini delavke, ki znajo, rekel bi, vse«, a pristavil je: »Javnega agitatoričnega dela je premalo. Gremo nasproti časom, ko butnejo vprašanja o splošni ženski volilni pravici v un. Duha samostojnosti bi imel rad med vami.«

»Glasnik« bi ne storil svoje dolžnosti, ako bi ne delal na to, da se nresniči in izvede v dejanskem življenju, na kar je opozarjal dr. Krek. Predvsem v lastni hiši red in jasna načela! Vemo, pretežna večina v naši ljubljanski tobačni tvornici nas je, ki se ne sramujemo in ki odločno naglašamo: »Krščansko-socialno delavstvo smo!« Lep napredek naše ljubljanske skupine »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze« v tako kratkem času nam to dokazuje. Nočemo pa ostati mirni, hočemo, da se organizira v naši krščansko-socialni organizaciji vse, kar misli in čuti v naši tvornici krščansko-socialno. Prepričanja nočemo jemati nikomur. Kdor misli, da izhaja od opice, takemu voščimo dober tek in mu želimo veliko sreče med sorodnimi opicami. Počivati pa nočemo, ne moremo in ne bomo pri delu, da pomnožimo svoje vrste naše krajevne skupine. **Do Velike noči nas mora biti 1200!** Post bo pripraven za agitacijo. Lahko, če stori vsaka naša članica, vsak naš član svojo dolžnost. Kaj pa je agitacija? Prigovarjanje za pristop v društvo. Ni dovolj, da delajo le odborniki in zaupniki. Ne, sodelovati mora cela organizacija, vsi društveni člani, da se ojači društvo.

Na nikak način pa pri tem delu za našo organizacijo ne sme trpeti »Podporno dru-

štvo«. Ne in zopet ne! Sram bi nas moralo biti, ako bi nazadovalo. Nasprotno, poznamo svojo moč, svojo požrtvovalnost. In zato hočemo in moramo delati, da napreduje glede na število članov tudi »Podporno društvo«.

Naš »Glasnik« je namenjen nam: krščansko-socialnemu tobačnemu delavstvu. Ima dolžnost, da zastopa naše zahteve, naše težnje in pa, da nas izšola za krščansko-socialno delavsko stanovsko zavest in v boju za naše pravice. Kot zavedno krščansko-socialno tobačno delavstvo moramo na vsak način znati, kaj da je z drugim delavstvom, ki je zvezano z nami po enakem mišljenju in načelih. To pa izvemo iz »Naše Moči«, ki redno objavlja stvari, ki se tičejo nas, tobačnega delavstva. Za »Našo Moč« moramo tako delati, da se ne bo samo čitala, marveč moramo vanjo dopisavati in tako daleč izpopolniti našo delavsko zavest, da ne bomo smatrali za svojega nobene delavke in nobenega delavca, **ki ne bo naročen na »Našo Moč«.** To mora preiti v našo kri in v naše meso!

Poučen mora biti zaveden delavec tudi o tem, kaj da se godi po svetu. Zbrati se morajo krožki, da naroče naš dnevnik »Slovenec«. Nas je v tvornici recimo 1800, a rajši več, ki smo krščansko-socialnega prepričanja. Izvesti se da, da se skupine štirih delavk ali pa delavcev naroče na »Slovenca«. Ne opozorili bi na to, ako bi:

1. ne poznali požrtvovalnosti našega delavstva,

2. če bi ne želeli, da se razširi delavčevo obzorje,

3. ako bi ne vedeli, da se je »Slovenec« vedno zavzemal za naše zahteve osobito ob naših bojih, ko nismo imeli še »Naše Moči«, je »Slovenec« nastopal tako, kakor ne nastopajo drugod ob sličnih prilikah splošni dnevniki. V tvornico 450 »Slovencev«!

Prepričani smo, da bi to zelo koristilo naši stvari, ki je sveta in za katero se moramo boriti, ker to zahteva naše krščansko-socialno prepričanje. Poseben odbor krščansko-socialnega tobačnega delavstva naj bi to

izvedel v zvezi in v sporazumu s sedanjim »Slovenčevim« odgovornim urednikom.

Pozabiti pa ne smemo, da imamo kot zavodne krščansko-socialne delavke in delavci še druge dolžnosti. Kadar nas kliče naša organizacija: »Krajevna skupina« in »Podporno društvo« na zaupne sestanke ali pa na shode, vsi nanje! In povedati tudi na shodu, kar ti ni prav, v dostojni obliki seveda! Shodi naše krščansko-socialne tobačne strokovne organizacije morajo biti taki, da bodo mogočile v veliki »Unioni« dvorani. Do tega mora priti! To zahteva naš krščansko-socialni delavski ponos!

Imamo delavke v Ljubljani svoje »Katoliško društvo za delavke«. Rade zahajamo vanj. Skrbimo, da naša ženska delavska mladina dobi tu varno zavetje. Nobene besede čez društvo, ki je bilo kvas krščansko-socialne zavesti med ljubljanskimi delavkami. V Nemčiji imajo izpeljana »Katoliška društva za delavke« tako, da obstoje v vsaki župniji, fari. Samo omenjamo. Pozdravili bi tak napredek i v Ljubljani. Vemo, da pri velikem številu ljubljanskih delavk je izvedljivo v Ljubljani, ne da bi trpelo, česar Bog obvaruj, sedanje »Katoliško društvo za delavke«. Ogreti bi se morala za to naša ljubljanska duhovščina. Pri društvih z verskim imenom mora sodelovati z vso vnemo katoliška duhovščina. Izkušnja katoliških društev za delavke in delavce v Nemčiji nam to dokazuje.

Ženski oddelek »Slovenske krščansko-socialne zveze« tudi priporočamo. V sedanjih razmerah bi morala biti vsaka delavka članica enega obeh navedenih društev!

Ne prezreti in ne pozabiti na izobraževalno delo »Slovenske krščansko-socialne zveze« v Ljubljani! Je še premalo znano. Ne zamerite, naša dolžnost je, ker hočemo doseči, da vzgojimo zavedno krščansko-socialno delavstvo, da vas pograjamo, ker se premalo udeležujete predavanj, ki jih prireja pozimi »Slovenska krščansko-socialna zveza« v Ljubljani. Zaslužijo, da se obiskujejo. Letos je obisk preslab. Z lepim zgledom naprej, krščansko-socialno tobačno delavstvo! Tvojemu zgledu bo sledilo i drugo delavstvo.

Nadalje matere in očetje! Skrbite za vašo mladino, da ostane zvesta načelom, ki so vam sveta. Če imate sina, ki se uči rokodelstva, uporabite svojo oblast, ki jo imate kot starši, in skrbite, da postane član »Mladeniške organizacije«, ki je v »Katoliškem društvu rokodelskih pomočnikov«. Naš boli srce, ko vidimo, da se izgubljajo otroci poštenih krščanskih staršev v smrdečem nenepravnem močvirju, za katero skrbe pri nas v Ljubljani rdeči in liberalni oboževalci opic in njihovih navad.

V »Slovenski krščansko-socialni zvezi« imamo pa uvedeno osobito za mladino telovadbo. Krščanske socialke in krščanski socialci! Skrbite, da pohajajo vaši sinovi telovadbo! Pojasnila o telovadbi dobite pri knjigovodju ljubljanske »Katoliške tiskarne«, Podlesniku. Boste videli, če to storite, se ne bodo izneverili vam svetim načelom vaši sinovi!

Poleg tega pa imamo v S. K. S. Z. tudi Podlesnikov tečaj za knjigovodstvo. Svoje sinove in hčere pošiljajte vanj! Preskrbite jim lahko tako boljši kruh.

Poučuje se v S. K. S. Z. nadalje češčina! Načelo veljaj: kolikor jezikov znaš, za toliko ljudi veljaš. Tudi pevski zbor S. K. S. Z. prav toplo priporočamo.

S. K. S. Z. dolžnost pa je, da skrbi za ljudske sloje, kakor za gospodo. Med S. K. S. Z. zvesti sloj pa smemo v prvi prištevat i tobačno delavstvo.

Ne pozabiti, da imamo svoje »Prvo ljubljansko delavsko konsumno društvo«! Kupujmo v njem, da postane še močnejše, kakor je že.

Dolžnost nas veže, da povsod in pa prav povsod širimo krščansko-socialno zavest. Po gostilnah, v katere zahajamo, morajo imeti »Glasnik«, »Našo Moč« in »Slovenca«. Sram nas mora biti, da že tega nismo izvedli.

Skrbeti moramo, da se tesneje spoje naše ljubljanske delavske vrste. One velike delavske množice, ki ne pripadajo nobeni stranki, te moramo privedi v naš tabor. Prevržemo mi, krščansko-socialno tobačno delavstvo, lahko sedanjo liberalno Ljubljano v krščansko-socialno, ako nastopamo odločno. Me delavke smo gospodinje večine ljubljanskih delavk. Tudi omožene krščanske socialke ne pozabimo, da smo krščanske socialke in da moramo zato skrbeti, da so krščanski socialci naši možje, naši sinovi, naše hčerke, naši bratje in sestre, pa tudi naši sorodniki. To pa velja sploh za vse krščansko-socialno delavstvo. Več prožnosti, več živahnosti in zanimanja za našo sveto stvar!

Kadar pa čujemo: vrši se krščansko-socialni delavski shod, takrat brez strahu nani. Naša čast kot krščanske socialke, kot krščanski socialci bodi:

1. vsi gremo na krščansko-socialni delavski shod, naj-li že nastopi najboljši ali najslabši govornik;

2. na shod moramo spraviti tudi veliko našo armado mož, žena, odrasčenih hčera in sinov, bratov in sestra, sorodnikov, prijateljev in znancev;

3. na shode bodisi rdečih ali liberalnih nasprotnikov ne hodimo, če tega ne naroči krščansko-socialna delavska stranka. Če pa to krščansko-socialna delavska stranka naroči, takrat pa tudi vsi od prvega do zad-

njega, od prve do zadnje na nasprotnikov shod! Drugače ne! Red mora biti tudi glede na obisk shodov.

* * *

Kar smo napisali, je najmanj, kar moramo zahtevati, da izpolnjuje zavedni krščansko-socialni delavec, delavka. Ni nič težkega, nič nemogočega. Samo nekoliko požrtovalnosti in nekoliko dobre volje!

Zahteve tobačn. delavstva v proračunskem odseku.

Da ne izve socialno demokraško tobačno delavstvo resnice o proračunski razpravi, ko se je šlo za postavko »tobak«, je izdalo uredništvo »Tabakarbeiterja« posebno izdajo, ki deloma zavija resnico o razpravi, deloma pa zamolči dejstva, ki mu niso všeč. Če bi poročal »Tabakarbeiter« popolno resnico, bi morebiti najzvestejši oboževalci rdeče misli docela izprevideli, da njihovi socialnodemokrački poslanci, zastopniki v proračunskem odseku, niso govorili v proračunskem odseku niti o glavnih zahtevah tobačnega delavstva.

O proračunski postavki »tobak« je poročal posl. »Slovenskega kluba« dr. Anton Korošec. Mimogrede omenjamo, da ga je zato že po svoji navadi nahrulil »Tabakarbeiter«. Obširno je govoril o zahtevah tobačnega delavstva in sicer z ozirom na znane spomenice tobačnega delavstva in pa z ozirom na podrobna pojasnila naše ljubljanske tobačne organizacije. Izjavil se je zato, da se nastavi delavstvo definitivno po enoletnem službovanju in da naj se poviša plača stopnjevanje po službenih letih. Zahteval je, da naj trajno urede provizije in da naj se pri tem ozirajo tudi na vdove in na sirote. V jubilejnem letu naj se dovoli, da dobe one delavke in delavci, ki so že delali v tvornici, a prekinili delo in se pozneje vrnil v tvornico, tudi za prvo dobo penzijo. Ko je nastopil sploh za vse zahteve delavstva, je predlagal sledečo resolucijo:

C. kr. vlada se pozivlja, da naj v najširšem obsegu ustreže zahtevam c. kr. tobačnega delavstva, ki jih obsegajo vladni predložene spomenice.

Dr. Korošec predlog je proračunski odsek tudi odobril. »Tabakarbeiter« seveda poroča o tem dalekosežnem odobrenem Koroščevem predlogu tako pošteno objektivno, da zamolči poročilo in odobreno resolucijo! Nadalje je govoril dr. Korošec v proračunskem odseku tudi o željah paznikov in delovodij. Na njegov predlog se je odobrila sledeča resolucija:

C. kr. vlada pozivljamo, da naj preosnuje sistemiziranje v sta-

nju paznikov in delovodij in da naj izda za paznike in delovodje službeno pragmatiko. Tudi o tem ne poroča objektivni in natančni »Tabakarbeiter« ničesar! Nadalje je pa predlagal dr. Korošec tudi resolucije, ki se ozirajo na zahteve nižjega uradništva po tobačnih tvornicah, ki je, kar omenjamo le mimogrede, veliko na slabšem, kakor drugo državno uradništvo in pa zahteve tobačnih trafikantov. Proračunski odsek je odobril tudi te Korošceve resolucije.

Dr. Korošec je posvetil razmeram po tobačnih tvornicah vso pozornost in ni govoril skozi okno, kar tako radi delajo rdeči ljudski sleparji, marveč je tudi izposloval, da je obveljalo, kar je predlagal. Čast mu za to!

Vladni zastopnik dvorni svetnik pl. Svoboda je obširno odgovarjal na predloge in navsvete dr. Korošca. Izjavil je, da bo uprava tobačnega monopola obširno proučevala želje tobačnega delavstva in jih dobrohotno presojala. Če so pritožbe opravičene, se bo skrbelo zato, da jih ne bo treba ponavljati. Želje, ki so izpeljive, se bodo stopnjevale izpolnile. Predvsem bo uprava tobačnega monopola se ozirala na izboljšanje delavskih plač in so že izdelani dotični predlogi. Glede na izboljšanje stanja delovodjem so že predloženi predlogi finančnemu ministru in ne dvomi, da se za to kategorijo uslužbencev napravi že letos korak naprej. Glede na nižje uradništvo naznanja, da se zmanjša število praktikantov in asistentov in se ustanovi več mest v višjih činovnih razredih. Finančnemu ministru ni predložena kaka spomenica računskih uradnikov. Kakor hitro se predloži, se hoče ministrstvo samoobsebi umevno dobrohotno ozirati na v spomenici izražene želje.

Kršč. socialc Walcher je govoril obširno o nakupu tobaka na Nizozemskem.

Poslanec Šramek (Čeh, pristaš katoliško-narodne stranke) je naglašal, da tobačni monopol ne sme postati monopol socialnodemokračke organizacije. Navaja, kako so šikanirali neko krščansko-socialno delavko na Moravskem. Zahteva, da morajo organizacija krščanskega tobačnega delavstva ravno tako upoštevati, kakor socialno-demokračko. (Socialni demokrat Beer: Tudi tam, kjer so socialni demokrati v manjšini?) Šramek: Tudi tam! Kdor je čital »Tabakarbeiterja«, ve, da je lagal tudi glede na ta medklic.

Zelo suha so pa bila izvajanja socialnodemokračkih govornikov.

Sodrug Beer je zahteval pred vsem, da se morajo nadaljevati ženske zdravnice in da se morajo osobito ozirati na porodnice, in je končno predlagal resolucijo, ki je na las podobna dr. Koroščevi.

Sodrug Hybesch je mislil, da je njegova glavna dolžnost, da opisuje razne vrste smodk. Proti koncu svojega otrobovezanja

je bil gospod sodrug državni poslanec tako milostljiv, da je izpregovoril nekaj besedice v prilog zahtevam tobačnega delavstva. Najvišji sodrug dr. Adler je pa v veliko začudenje povedal, da ne kadi slabih smodk. Za delavske zahteve ni imel besedice.

Krščansko-socialni Italijan dr. Conci je predlagal resolucijo, da naj dovolijo primereno letno podporo delavkam, ki delajo nad 15 let v tobačni tvornici Sacco in niso zdaj več sposobne za delo.

Ostali govorniki se niso podrobno pečali z delavskimi vprašanji.

Stoji in dokazali smo, da so storili krščanski zastopniki v proračunskem odseku, na čelu jim naš slovenski poslanec dr. Korošec, svojo dolžnost. Oni socialni demokraci, ki imajo vedno polna usta, so hodili ob tej razpravi po oni poti, ki jim jo je zarisal slovenski poslanec dr. Korošec. Po svoji stari navadi pa lažejo rdečiotroci laži, kakor da so oni prvoboritelji tobačnega delavstva. Pojte se solit s svojimi lažmi, ki jim sami ne morete verjeti, če sledite objektivno resničnim poročilom o proračunski razpravi pri postavitvi tobak. S kričanjem hoče rdeča drhal zakriti resnico. Poznamo vas, rdeča, lažnjiva, brezverska, ovađuška drhal!

Poslovnik o podporah.

Osrednje vodstvo »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze« je izdelalo glede na sklep zadnjega občnega zbora sledeči poslovnik z ozirom na podpore.

1. Vsak član, ki pristopi »Avstrijski krščanski tobačni delavski zvezi« in plačuje 52 tednov nepretrgoma svoje prispevke, ima pravico, da zahteva bolniško podporo, če je tudi pri tvorniški bolniški blagajni vpisan med bolnike.

2. Bolniška podpora znaša tedensko 5 K ali 72 vinarjev na dan, če ni oboleli član bolan celi teden.

3. Izplača se bolniška podpora le, ako traja bolezen vsaj štiri dni. Če traja bolezen štiri dni, se računa podpora že s prvim dnem bolezni. Bolniška podpora se izplačuje tudi nepretrgoma šest tednov, ako je to potrebno.

4. Pri porodih se podelita dve tedenski podpori, tako, da dobi član v enem letu po potrebi še štiri tedenske podpore.

5. Če je dobil član v dobi 52 tednov polno bolniško podporo, se prekine z dnem, ko se je izplačala zadnja podpora, upravičenost do podpor za 52 tednov.

6. Za izplačanje podpore se mora izkazati član z društveno knjižico in z bolniškim listkom. Sprejem podpore mora prejemnik potrditi v društveni knjižici.

7. Člani, ki zaostanejo nad osem tednov s prispevki, izgube pravico do podpore, ako niso zaostali s prispevki vsled bolezni. Pri doplačanju zaostalih prispevkov se smatrajo taki člani za nove člane. (Glej § 5 »Zvezinih« pravil.)

8. Ko se izplača prvi obrok podpore, naj se odtegnejo prispevki, če je član zaostal pri vplačevanju. Od podpore naj se odtegnejo tudi vedno zaostali tedenski prispevki, v kolikor se ne gre za izjeme, ki jih navaja 9. točka »Poslovnika o podporah«.

9. Ako traja bolezen nad štiri tedne in če služi član pri vojaki, članu ni treba plačevati prispevkov, seveda je pa odvezan tudi od pravic. Če prične tak član zopet vplačevati prispevke, se ne sme všteti v karenčno dobo oni čas, v katerem je bil odvezan društvenih dolžnosti, da plačuje prispevek. (§ 8 »Zvezinih« pravil.)

10. Vsak član ima pravico na pogrebni prispevek, če pripada »Zvezi« najmanj 52 tednov in če redno nepretrgoma plačuje prispevke. Pogrebna podpora znaša: po enoletnem nepretrganem članstvu 10 K, po dveletnem nepretrganem članstvu 20 K, po triletnem nepretrganem članstvu 30 K.

11. Pogrebna podpora se izplača le sorodnikom rajnega člana. Javnim zavodom, podjetjem ali korporacijam se ne izplača pogrebna podpora.

12. Pravica do pogrebne podpore je le takrat utemeljena, če član ni s prispevki nad osem tednov zastal.

13. Člani, ki se premešče v invalidni stan in ki kot penzionisti nočejo več prispevati organizaciji, morajo to naznaniti vodstvu krajevne skupine. Če opuste to naznanilo, izgube pravico na pogrebno podporo. Vodstvo krajevne skupine mora naznanila javiti centrali z imenom in s članovo številko, krajevna skupina mora tudi sama voditi seznam navedenih članov. V članovo društveno knjižico se mora zapisati, da se je član naznanil. (Člani, ki so premeščeni v invalidno stanje, lahko še nadalje plačujejo društvene prispevke in imajo vse pravice pravih članov, ker ostanejo pravi društveni člani.)

14. Pri izplačevanju pogrebne podpore se mora predložiti o članovi smrti župnijsko potrdilo in vzame društvena knjižica, ki se odpošlje centrali. Če se pogrebna podpora ne vzame vsaj tekom dveh mesecev po članovi smrti, ugasne pravica do pogrebne podpore.

15. Ta poslovnik o podporah, ki velja za bodoče, naj izvedejo krajevne skupine.

D u n a j, meseca februarja 1908.

Osrednje vodstvo.

Določila o bolniških podporah so ostala neizpremenjena. Le bolj natančna so. Člani,

1908, imajo samoobsebi umevno do podpor že po šestmesečnem prispevanju. Glede na vplačevanje prispevkov kakor tudi pri izplačevanju prispevkov se mora vršiti vse natančno, zato se je izdelal in uveljavil tudi »Poslovnik o podporah«.

Socialno-dem. ovaduštvo.

Ničvredno postopanje rdeče tobačne organizacije proti naši krajevni skupini v Saccu.

Na drugem mestu omenjamo, kako plemenito se bore »sodrug« proti naši organizaciji v Saccu. Protestni shod v Roveretu je prinesel socialnim demokratom premalo uspeha. Zato so se pa poslužili sredstva, ki je vredno njihovih navad, namreč ovaduštva, da uničijo organizacijo v Saccu.

Italijansko krščansko delavsko glasilo »La Squilla« objavlja v svoji številki z dne 13. februarja sledeče odprto pismo na ravnatelja tobačne tvornice v Saccu, ki ga je objavil tridentinski socialno - demokratski list »Popolo«. Ovaduško pismo »Popolo« slove:

Gospod ravnatelj!

Mogoče tavate v temi o gotovih stvareh, ki se dogajajo v vaši tvornici in ki so vsem znane. Zaslužite, če je to res, da vas pomilujemo, če pa veste, kaj se godi, ali pa trpite, da se stvari razvijajo in ne vidite, kako se vami prilizujejo volkovi v ovčjih oblekah. (!)

Vam v pojasnilo, gospod ravnatelj, kako se je osnovala nova katoliška »delavska« tobačna organizacija?

Vam v pojasnilo, na kakšen način se je izpremenila soba, v kateri se reže tobak, v tajno društveno sobo?

In da veste, kako je nastal ogenj v oddelku tobaka za nosljanje?

Veste, da je obešena ob vhodu deska z napisom: »Tujcem je prepovedan vhod«, koliko oseb je pa prestopilo ob dnevih, ko se je ustanavljala katoliška organizacija, vhod, tega ne veste.

In pa, koliko katoliških listov in letakov razširjajo po tvornici in zakaj?

Samo, da se izvabi delavstvu denar! (!!!)

Naj bi bila razširjena zgolj »Popolo« in »Avenire« v stotinkah v vaši tvornici, bili bi o vsem jasni in bi potrebno ukrenili proti krščanski organizaciji, ki se odkrito bori proti nam.

Prekinem pismo, da Vas ne nadlegujem. Če pa ostane pismo brezuspešno, se povrnem k zadevi, medtem pa bilježim udano

Udani Vam . . . ?

Če bi tu navedel ime, bi priložil drva na ogenj, to se pravi, izročil bi pisca pisma njegovim sovražnikom.

Ne zadostujejo torej več ovaduštva, ki jih objavlja »Tabakarbeiter« v vsaki svoji številki. Rdeča tobačna organizacija se že poslužuje javnega ovaduštva, da uniči tako sovražno ji organizacijo krščanskega tobačnega delavstva. Uspehi rdečega izobraževalnega dela, za katero izdaja rdeča tobačna delavska organizacija toliko denarja, se že kažejo. Če ne pomagajo hruacije v tvornici, potem prično sodrugi brezvestno ovajati. Če prvo ovaduštvo premalo pomaga, se obeta še nadalnje ovaduštvo.

Zapomnite si to, krščansko-socialne delavke in delavci! Ker so naši somišljeniki v Saccu pridno delali za našo krščansko zvezo, jih pa zdaj ovajajo »plemeniti« sodrugi. Ob kruh bi jih radi spravili, ker so se združili na krščanskih načelih! Taki so v resnici ti rdeči delavski prijatelji. »Tabakarbeiter« se bo izgovarjal, češ, da je bil to posameznik in da organizacija o tem ničesar ne zna. Socialno-demokratsko glasilo »Il Popolo« je objavilo ovaduštvo. Tuni nikakega izgovora več!

Ni se upal rdeči ovaduh, da podpiše svoje ime. Ni čudež! Pošten delavec ne bo napravil take lumparije! A to ne pomaga dosti, ako so zamolčali njegovo ime. »La Squilla« pristavlja:

Je-li mogoče, da se dobe med delavstvom, ki z odprtimi ovaduškimi pismi pregovarjajo ravnatelja, da naj odpusti iz službe pridne delavce, rodbinske očete in matere edinole zaradi velikanskega hudodelstva, ker krščansko mislijo?

Obrekovalec bi se bil lahko podpisal, a svoje ime naj bi izpremenil in naj bi zapisal mesto »Spina« (trn) »Spia« (obrekovalec, izdajalec).

Junak je torej znan. In kako plemenito misli in pa skrbi mož! Krščanska delavska organizacija naj bi izvabljala delavcu denar!! Tako piše »sodrug« v socialno-demokratskem listu! Seveda, ko bi bili namesto krščanskih listov in letakov razširjeni v tvornici rdeči listi, potem bi bil ravnatelj poučen o vsem. Že verjamemo! Rdeči listi pridno ovajajo in taki listi se že lahko priporočajo ravnatelju.

S takimi sredstvi, ki zaslužijo globoko zaničevanje, se bore pristaši tiste stranke, ki hoče napraviti na svetu nov red!

Slabo se mora goditi rdeči organizaciji, da posega po takih sredstvih. Ovaduh kriči, da naj kaznujejo voditelje krščanske organizacije, ki so toliko drzni, da se javno bore proti rdeči organizaciji.

Odkrito se borimo vedno. Ne ovajamo zahrbtno in ne kričimo, naj nam pomagajo ravnatelj. Pošten je naš boj in ker se borimo za pošteno stvar, že lahko gledamo nasprotniku v oči! Sodrugi v Saccu si ne znajo več pomagati. Pred protestnim shodom v Roveretu smo imeli v krajevni skupini 300, a zdaj imamo že 750 članov. Agitacijo je vodil v zvezi z odborom krajevnih skupine urednik Dalla Bida. Imeli smo veliko shodov, ki so vsi dobro izpadli. Socialni demokrati so bili vsi iz sebe. V svojem obupu so se poprijeli ovaduštva!

Nasproti takemu ovaduštvu nismo mogli molčati in smo zavzeli svoje stališče.

V nedeljo, dne 16. februarja, smo priredili javni shod tobačnega delavstva. Povebali smo tudi socialne demokrate in ovaduha posebej.

Na shodu je bilo do 700 delavcev in delavk. Poročala sta urednik Dalla Bida in pa delavski tajnik Molino iz Tridenta. Načelnik Bernabé je otvoril shod in govoril o njegovem namenu. Burno mu je pritrjevalo delavstvo, ko je rekel: Na špijonu se nikar ne maščujte. Nasprotno, ako berači v sili kruh, vzemite ga iz ust svojih otrok in ga dajte njemu in njegovi rodbini, ker tako je krščansko maščevanje. — Dalla Bida prečita brzojavko centrale, ki protestira proti takemu delavcu nedostojnem početju in izjavi, da se strinja s sklepi shoda. Viharni živio-klici so spremljali njegova nadaljna izvajanja o potrebi in o koristi organizacije. Dokazal je, da se krščanski delavci iz gospodarskih, verskih in nravnih razlogov ne morejo priklopiti rdeči organizaciji. Govornik nato govori o ovaduštvu v Saccu in pravi: Ovaduho odpustite, ne pa stranki, kateri pripada. — Njegov govor so viharo odobraval. Delavski tajnik Molino pozivlja socialne demokrate, da naj govore, zagotavlja jim svobodno besedo, a nihče se ne oglasi.

Tajnik krajevnih skupin C. Sechi predlaga:

Tobačno delavstvo v Saccu se brani, da kvalifikuje podel ovaduški čin tukajšnjih socialnih demokratov, ki se je poizkusil v škodo krščansko organiziranega delavstva. Izjavlja, da neomejeno zaupa »Krščanski tobačni delavski avstrijski zvezi« in izjavlja, da odklanja agitacijska sredstva socialnih demokratov.

Socialni demokraciji naše zaničevanje!

Volitve v bolniško blagajno

Ljubljanske tvornice so končale z zmago kandidatov, ki jih je postavila naša organizacija. Dobili so: Verbič Ivan 1600, Savenc Josip 1600, Golobič Marija 1598, Koprivc Helena 1598, Rojc Mici 1601, Götz Marija 1598

glasov. Socialno-demokratska lista je dobila: Brajar Leopoldina 466, Dolenc Frančiška 467, Slanovic Frančiška 469, Rijavec Josip 470, Glavič Anton 463, Zupan 466 glasov. Mi smo nazadovali od lani za 140 glasov, socialni demokrati so pridobili 160 glasov. Pri zvitih spletkah, ki so jih uprizarjali glede na te volitve pretkani rdeči lažnjivci, se čudimo, da niso dobili še več glasov. Znano nam je vse, kaj da so počenjali, da preslepe ljudi. Dober nauk nam bodo te-le volitve, da se moramo še bolj z vnemo oprijeti dela in pa — agitacije, agitacije in zopet agitacije! Po mišljenju in prepričanju in kakor poznamo naše ljudi, med tistimi glasovi, ki so jih dobili socialni demokrati, ni pravih socialnih demokratov niti 100. Rdeči bahači naj pa le vpijejo in bahajo, kakor hočejo. Prepričani naj bodo, da dobimo vzroke, zakaj smo nazadovali od lani in da tudi popravimo napake. Na svidenje pri prihodnjih volitvah!

Iz avstrijskih tobačnih tvornic.

Fürstenfeld. Ne bi človek verjel, kako laže »Tobakarbeiter«. Piše se o pritožbi na nek stroj in se dostavi: »Končno so se delavci ojunčili in šli h kršč. socialnemu odborniku Janischu in ga prosili, da naj v krščanskem strokovnem glasilu kritikuje stroj. Janusch se pa popraska in pravi: »To ne gre, krščansko strokovno glasilo je za to tukaj, da se bori proti socialni demokraciji!« Bolj nesramno soc. demokrati še niso lagali. Ni res, da so bili dotični delavci pri Janischu in ni res, da bi jim bil Janisch tako odgovoril. Zabavljati, lagati in obrekovati je prešlo socialnim demokratom že v meso in kri. Brez tega ne morejo živeti več. Pravijo, da si Janisch ne upa odpreti ust. No, ko bi se ne upal, bi ne rekel o njem vodja oddelka Donweber, da hujska delavstvo.

Celovec. Omožila se je 3. februarja tobačna delavka Marija Teppan z uradnim slugo Jožefom Wastianom. Bilo srečno!

Sacco. Pri razpravi o razmerah tobačnega delavstva na »Zvezinem« obnem zboru se je razpravljalo tudi o razmerah v naši tvornici. Pokazalo se je, da so razmere pri nas jako slabe. Izdelala se je nato spomenica, ki se je predložila 13. januarja shodu, ki ga je obiskalo nad 600 tobačnih delavcev in delavk. Podpisala se je spomenica od 1300 oseb. Izvoljena deputacija se je podala 16. januarja pod vodstvom državnega poslanca Panizze k tvorniškem ravnatelju Spiteku. Ravnatelj je bil prijazen z deputacijo, se razgovarjal z njo o spomenici in takoj dovolil eno točko glede na snazjenje dvoran, ker se je moralo pri nas ob takih prilikah počivati. Dozdaj je v Saccu spala rdeča krajevna skupina. Ko so pa videli, da se naša krajevna skupina zavzema za delavstvo in da pridobiva mnogo članov, so zdijvali sodrugi, ki jih je 45, osobito še zato, ker jih je več zapustilo in prestopilo k nam.

Cisto iz sebe skličejo socialni demokrati javni shod, a ne v Saccu, kjer stanuje tobačno delavstvo, marveč v Roveretu, kjer stanuje kakih 20 tobačnih delavk. Govoril je socialdemokratski tajnik Gasparini iz Tridenta in tridentinski socialnodemokratski državni poslanec Avancini. Na shodu je bilo 300 sodrugov in le trije ali štirje tobačni delavci.

Shod ni bil shod tobačnega delavstva, marveč so protestirali seveda le proti podraževalcem živill! O tobačnem delavstvu se ni zinjila niti besedica. Na shod je prišel tudi naš delavski tajnik, ki se je oglašil za besedo in prosil, zakaj da ne prirede shoda v

Saccu? Zakaj ni na shodu tobačnih delavcev? Zakaj niso storili socialni demokratje v Saccu ničesar za delavstvo? Saj so že več časa tam, kakor mi. Zakaj je podpisalo več socialnih demokratov spomenico? — Vnela se je daljša razprava, med katero so pokazali socialni demokrati zopet svojo staro sliko. Socialno-demokratski tajnik ni zhal stvarno ugovarjati. Samo zabavljaj je: Krščanskega delavstva tajnik ni prišel več do besede, ker so rdeči, upili in žvižgali.

Taki so naši socialni demokratje kakor drugod. Zabavljati znajo. Dolg jezik imajo. Drugega pa ne znajo. A vse ne pomaga rdečim nič. Dokazalo je to ustanovno zborovanje dne 24. januarja naše krajevine skupine. Govoril je Dalla Brida o smotrih naše »Zveze«, delavski tajnik Molino iz Tridenta je pa poročal o soc. demokratskem protestnem shodu v Roveretu. V načelništvu krajevine skupine so izvoljeni: Bernabè Francišek, Pedri Marija, Secchi Luigi, Petrolli Josipina, Ravagni G., Rech Ferdinand in Berenice Leonardo. Krajevna skupina ima že zdaj več sto članov.

Cvitava. Letošnje izboljšanje plač ni izpadlo popolnoma povoljno, ker ne pokrije niti del tega, kar se izda več vsled draginje. Kljub temu so se zahvalile naše krščansko-socialno organizirane delavke za to malo, kar so dobile, seveda v veliko jezo socialnih demokratov. Me sodimo, da zahteva dostojnost, da se zahvalimo tudi za malo izboljšanje. Zahvala še ne pomenja, da smo že zadovoljne. Tole ostane naše načelo: Zahvali se, kar dobiš, če je tudi malo, nato pa zopet prosi za več ali kakor pravijo Cvitavci: »Plačaj Bog Gospod, drugič nam dajte več!«

Schwaz. Naš član Anton Danler je bil 18. januarja počaščen z jubilejno svetinjo in se mu je podarilo 50 kron. Vodja oddelka Kirchleitner je ob tej priliki javno rekel, da je Danler priden in vzoren delavec.

Socijalne drobtine.

Občni zbor ljubljanske podružnice »Krščanske tobačne delavske Zveze« bo v petek, dne 13. t. m. v »Unionu« v prostorih »S. K. S. Z.«

Plesna veselica »Podpornega društva tobačnih delavcev in delavk« v Ljubljani, 22. t. m., v veliki dvorani »Uniona« se je izvršno obnesla. Bilo je navzočih gotovo do 800 ljudi iz vseh slojev ljubljanskega občinstva, ki so se vsi dobro zabavali. Počastili so prireditelji podpravitelj tobačne tovarne g. Pessjak, deželni poslanec g. Mandelj, državni poslanec Ivan Gostinčar, zdravnik c. kr. tobačne tovarne gosp. dr. Zajc in mnogo drugih uglednih oseb. Bilo je na veselici mnogo delavstva, delovodij, paznikov, uradnikov itd. Dobička je približno 500 K. Vsem, ki so pomagali, da je naša prireditev sijajno uspela, najlepša hvala!

Zahvala. Odbor »Podpornega društva tobačnih delavcev in delavk« se toplo zahvaljuje vsem, ki so se ali udeležili plesne veselice društva 22. pret. m. iz vseh krogov ali pa zanjo darovali ter s tem pripomogli prireditvi do večjega sijaja in uspeha, posebno pa gg. ravnatelju tobačne tovarne W. Möllerju, podpravitelju Pessjaku, državnemu poslancu Ivanu Šusteršiču, pristavu Kovalovsky, pristavu E. Wlasaku, pristavu J. Elsnerju, pristavu E. Kratochvilu, zdravnikoma I. Zajcu in Höglerju, kakor tudi uradnikom tobačne tovarne, delovodjem in paznikom; dalje tvrdkam R. Miklavc (Spitalske ulice 5), I. C. Mayer, G. Tönnies, Terezija Eger, gg. lekarnarnarjem, in vsem ostalim. — Odbor »Podpornega društva tobačnih delavcev in delavk« v Ljubljani.

Pripravljalnica za tobak v ljubljanski tobačni tovarni je premeščena iz kleti v značni in svetli prostor v rezavni oddelki. S tem je izpolnjena — kakor nam poroča delavka — dolgoletna želja delavk, ki je bila tudi omenjena v spomenici tobačnega delavstva.

Ponesrečil se je v tobačni tovarni delavec Miha Mittermayer. V rezavni za tobak mu je stroj zmečkal dva prsta. Zopet prizor iz trpljenja in nadlog polnega delavskega življenja.

Kuhinja. Ravnateljstvo tobačne tovarne v Ljubljani je priredilo te dni po tovarni enketo — izpraševanje —

kako bi se uredilo pereče vprašanje zaradi kuhinje. Pozdraviti je to namero, s katero bo ustrezno splošni želji delavstva. Povdarjamo pa, da delavstvo stoji solidarno na stališču in želi, da bo dobilo v kuhinji celo kosilo. Veliko lažje bi se pa bilo to vprašanje vršilo in bi se cela stvar gladkeje in hitreje izvedla, ako bi se bilo predvsem vpoštevalo in vprašalo za mnenje »Podporno društvo«. Koristneje je namreč, če ima pri tem besedo organizacija delavstva sama, tako za delavstvo kakor za ravnateljstvo.

Vodstvom krajevnih skupin. Ob prihodnjem mesečnem računu naj se natančno navede število tedenskih prispevkov po 20 v in onih po 24 vinarjev, da ne bo nikakih pomot.

Cesarjev jubilej in tobačno delavstvo. Na našem občnem zborovanju smo tudi razmotrivali vprašanje, bi li ne bilo mogoče, da doseže tobačno delavstvo kot državni uslužbenci, ob cesarjevem vladnem jubileju kako ugodnost. Stavljenih je bilo več predlogov, končna odločitev se je pa nakazala »Zvezinemu« načelništvu. Načelništvo se je o vprašanju še enkrat posvetovalo in je izvedlo predlog, ki je bil zborovalcem na občnem zboru najbolj všeč.

Parlamentarni zvezi krščanskih delavskih zastopnikov v avstrijskem državnem zboru se je vpslala iz navedenih razlogov sledeča resolucija:

Ko se že po celi Avstriji pripravljajo, da dostojno slave letošnji 60letni vladarski jubilej Njegovega Veličanstva cesarja z dobredelnimi in človekoljubnimi ustanovami in prireditvami, vlaga danes zborujoči občni zbor zvezi krščanskih delavskih zastopnikov prošnjo, da naj se dela na to, da se redka jubilejna slavnost slavi tudi v prilog tobačnemu delavstvu in zato predlagamo:

»Ob 60letnem vladarjevem jubileju naj se vračuna delavstvu avstrijskih c. kr. tobačnih tovarn pet let v penzijo.«

Resolucija se je izročila zvezi krščanskih delavskih zastopnikov, da jo zastopajo v jubilejskem odseku. Upamo, da se izpeljavi te želje delegatov tobačnega delavstva na merodajnih mestih ne bodo upirali.

Nadalje se sklicujemo, da smo v lanskim sedmi številki našega nemškega glasila nasvetovali, da naj tobačna režijska ustanovi ob vladarjevem jubileju že tako dolgo zahtevani zavod za ono tobačno delavstvo, ki oboli na jetiki.

Iz klerikalne krščanskosocialne delavnice. Lažnjivi Kijukec, nemški »Tobačni delavec« objavlja zopet več laži. Tako trdi o »krščanskem tajniku vajencu Ullreichu, da je trdil v Fürstenfeldu: »naloga krščanske organizacije je, da se bori proti socialni demokraciji.« K temu pristavlja »Tabakarbeiter«: »Glejte, glejte! Kar se ni posrečilo Bismarku, to hoče doseči neznačni Ullreich. Tobačno delavstvo je saj potrdilo, zakaj se je ustanovila krščanska organizacija.« »Tobačni delavec« je zopet lagal. Nesramna laž je, da je tovariš Ullreich tako govoril, kakor trdi »Tobačni delavec«. Rdeči člankar si je to zopet izsesal iz svojih umazanih prstov. Popolnoma je tudi nepotrebno, da se kaj takega trdi. Za boj proti socialni demokraciji ni potreba organizacije. Socialna demokracija itak vtone v lastnem močvirju, če ostane taka, kakršna je zdaj.

Nadalje piše »Tabakarbeiter« o dobroti argentinskega mesa. Objaviti hoče pismo nekega poznalca razmer, ki je bilo objavljeno lani 26. novembra v »Reichsposti«. Med drugim se navaja v pismu: »Argentinsko meso, ki pride v konzervah v Evropo, je praženo ali pečeno, kakor se je serviralo pred 13. leti v hotelu Metropol, popolnoma dobro, a dunajsko prebivalstvo in osobito ubožnejše si tega mesa ne more kupovati. Razlogi so pa ti-le: Če kuhaš konservirano meso, da dobiš juho, na kakršno je navajeno 95 odstotkov dunajskega prebivalstva, razpade meso in drobci ti plavajo po juhi, ki ti ima okus lepa (lima)!! Če hočeš napraviti pečenko, moraš kupiti več kakor 25 do 30 dek mesa, kakor to delajo ubožnejše rodine, ker od kilo-

grama argentinskega mesa ne vidimo posebno veliko, ko se speče in dobiš iz kilograma komaj dve mali porciji. Ne vem, zakaj da se vlada brani, da bi odpravila prepoved uvoza argentinskega mesa. Prepričan sem, da bi napravil zelo slabo kupčijo, ki bi pričel prodajati argentinsko meso. Če diši sodegrom in sodegrinjam tako argentinsko meso, naj vlada ugodi njihovi želji. Dobiti bi pa ne smeli, če se to zgodi, tudi »višji« sodegru boljsega mesa.

Krščankosocialni lopovi. Letošnji »Tabakarbeiter« piše v svoji prvi številki: Na drugem mestu poročamo o nekem krščanskem volivnem shodu v Schwazu. Nevarno ranjen sodrug je 60letni načelnik naše krajeve skupine, sodrug Jurij Hanselich. Ko je zadal krščanskemu socialcu Scheicherju neki razburjeni delavec nekaj zausnic, je obsojalo to početje vse socialno demokratično časopisje. Delavec se mora pokoriti za svoj nastop z enoletnim zaporom. Bo-li kršč. časopisje obsojalo one, ki so se lotili starčka in bo li dobil bandite državni pravdnik?

Ne da bi preiskovali natančneje vso stvar, hočemo pribiti, da so prišli v Schwazu soc. demokratje z odkritim namenom na shod, da ga po svoji stari navadi razbijajo. Stvar s krščankosocialnim Scheicherjem je pa bila tako-le: Poslanec prelat dr. Scheicher je prišel v Hainfeld po naročilu nižjeavstrijskega deželne odbora, da razdeli denar med tri delavce v Hainfeldu, ki delajo že 43 let pri istem gospodarju in da govori ob tej priliki, kako častito da je delo, kar je Scheicher tudi storil. Kose je vračal na kolo dvor, so ga pa socialni demokratje napadli in ga nevarno ranili. Noben delavec ni imel povoda, da bi bil razburjen, ker ni posl. Scheicher ničesar storil, da razburi delavstvo. Njegova oseba je bila, ki je razburila ljudi »zasebne stvari«. Kako je pa obsojalo socialno demokratsko časopisje napad, nam kaže glasilo rdeče književne zveze »Einigkeit«, ki piše z dne 30. junija 1905 glede na napad na 60letnega poslanca Scheicherja:

Nekaj zelo zasluženih zausnic, ki jih je dobil eden izmed najgrših med kršč. socialnimi spletkarji, p. Scheicher ob cestnem pretepu, ki ga je sam iz zval...

In to imenuje »Tobačni delavec«, da se je »obsojalo«. Ker se pa »Tabakarbeiter« tako togoti na kršč. lopove, mu hočemo dati priliko, da se ogorčuje nekoliko tudi čez socialno demokratsko lumpo. Nočemo navajati onih slučajev, ko so prihajali socialnodemokratski lumpi v množicah na shode krščanskih delavcev, jih obdelovali z noži in jih pretepali do krvi. Navesti hočemo le dva slučaja iz najnovejšega časa:

V 20. dunajskem okraju je bil te dni mal razgovor kočijažev, ki so nameravali ustanoviti od socialnih demokratov neodvisno organizacijo. To so izvalili socialni demokrati. Odsposlali so svoje najbolj znane pretepače na shod, da dokažejo dejansko, da ne smejo drugače misliti, kakor socialno demokratski. Z noži in s noleni so grozno obdelali uboge ljudi, sklicatelj Wessely je bil grozno izdelan in je bil večkrat nevarno ranjen. Da je bil napad pripravljen in naročen, nam dokazuje Forstnerjevo glasilo, ki je pozvalo sode druge:

»Pazite na farizeje, dobro glejte na tiste, ki hočejo motiti našo organizacijo. Postopajte z njimi, kakor zaslužijo.« !!

Jeli ta poziv k nasilnostim tudi obsodba?

V Ottakringu smo doživeli te dni sledeče: V »Delavskem domu« so imeli shod rdeči krojači. Nanj so prišli tudi socialno demokratski »češkonarodni« krojači. Ker se na niso pokorili »povelju« višjih sodrugov, jih je napadla pretepaška tolpa »Delavskega doma«. Ko so zbežali pred pestmi in vrčki pretepačev, so jih zasledovali še na cesto. Bil je lep prizor za gledalce, ko je zasledovalo več sto s poleni oboroženih mož nekaj ljudi. Bežeči Čehi dobiš cestno železnico in skočijo na voz, za njimi pa rdeči sodrugi. V vozu se vname pravcati boj. Zasledovalci pretepaajo uboge Čehe, sujejo občinstvo, ki je v vozu in razbijejo okna, prete-

pejo izprevodnika in tako pritiskajo na policijskega stražnika, da mora braniti z golo sabljo svoje življenje. Končno jih ukroti velika množica policistov.

Kaj pa je z napadom na poslanca Kunschaka in na poslanca Anderleja?

Taki ljudje si upajo, da kličejo na pomoč državnega pravdnika!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

»Glasnikovo« uredništvo posluje vsak torek v prostorih S. K. S. Z. od 6. do 7. ure zvečer.

Želimo, da sodeluje delavstvo pri urejevanju »Glasnika« tudi dejansko.

Glasnikova 2. številka se je nekoliko zakasnila. Ne po naši krivdi. Oblasti so zahtevale, da mora stanovati »Glasnikov« odgovorni urednik v Ljubljani. Umevno, da so bile za to potrebne razne pisarije, ki so povzročile, da je »Glasnik« izšel pozneje.

Smrtna kosa.

Ljubljana. Umrla je pretečeni teden delavka v tobačni tovarni, Marija Habian, članica strokovnega društva, stara 29 let. Bila je splošno priljubljena, o čemer je pričala tudi velika udeležba pri pogrebu. N. v m. p. 1 — Umrla sta Uršula Kadunc, delavka v oddelku za kratke smodke, stara 30 let. Zapušča moža v daljnji Ameriki in malo hčerko. — Umrla je tudi delavka v oddelku za viržinke Marija Kajzer, stara 26 let. Naj v miru počivate!

Cvitava. Marija Doleschal, 22 let, jetika. Linc. Alojzij Roth, 69 let.

R. I. P.

„Naša Moč“
glasilo slovenskega delavstva.
Izhaja vsak petek. ∴ Stane na leto 3 K.

Slov. kršč. soc. zveza Ljubljana.

Torek, pol 8. zvečer: Splošno pristopno predavanje.

Petek, pol 8. zvečer. Socialni kurz. Vodi ga dr. A. Ušeničnik.

Petje poučuje pevovodja Čadež.

Knjigovodstvo poučuje knjigovod. Podlesnik.

Češčino poučuje mestni kaplan Hybašek.

Telovadci imajo v S. K. S. Z. telovadni odsek.

Ženski oddelek S. K. S. Z.

Pouk v vsakovrstnih ženskih ročnih delih.